

ZÁPIS Z 1.WORKSHOPU – DOMY NA PŮL CESTY

Klíčová aktivita:	2 - Podpora poskytování sociálních služeb
Podaktivita:	2.A – Workshopy
Název projektu:	Projekt Podpora procesu plánování sociálních služeb na území MSK
Zkrácený název:	Plánování V
Registrační číslo projektu:	CZ.03.02.02/00/22_006/0000058
Dotační program:	Operační program Zaměstnanost plus

Téma:	Reflexe modelu sociální služby Domy na půl cesty Workshop pro metodicky podporované domy na půl cesty
Místo:	Budova DTO, Mariánské nám. 480/5, Ostrava-Mariánské hory
Datum:	11.4.2023
Časový rozsah:	10:00 – 14:00
Facilitátor:	Jana Musálková, Daniel Vrána

Obsah zápisu

Očekávání workshopu	2
Představení domů na půl cesty (DPC) v Moravskoslezském kraji (MSK)	2
Zkušenost poskytování v domově a v bytech.....	3
Proč většina klientů službu nevyužívá delší dobu, po kterou by mohli a odchází dříve?.....	3
Opakované využívání služby	4
Jak vypadá klient, který efektivně využil našich služeb?	4
Může efektivitu služeb poskytovaných v DPC ovlivnit fakt, odkud klient přichází?.....	4
Kdo je či není klient DPC? Minimální požadavky na klienta při vstupu do služby (prahovost)?	4
Zaopatřovací příspěvek u dětí přicházejících z rodin	5
Jak oslovujete nové klienty?.....	5
Odchod ze služby při porušení pravidel	5
Vyžadujete ve službě kauce?	6
Jak řešíte nárůst cen energií?	6
Vzdělávací potřeby pracovníků	7
Termíny a témata pro další setkání.....	7

Očekávání účastníků workshopu

- Otevřený prostor pro pracovníky služeb domy na půl cesty, ze kterého si každý vezme to, co pro poskytování služby potřebuje.
- Aktualizace modelu sociální služby Domy na půl cesty [Modely sociálních služeb | Moravskoslezský kraj | \(msk.cz\)](#).
- “Z pozice kurátora pro mládež (zástupce oddělení sociální ochrany KÚ MSK) vnímám, že podpůrná síť pro dospívající a mladé lidi je chudá, čerpám argumenty pro svou práci”.
- “Zajímá mě, proč klienti ve službě nezůstávají delší dobu? Láká je vidina svobody? Vadí jim pravidla?”
- “Jsem ve službě krátce, zajímají mě zkušenosti ostatních kolegů.”
- “Jak hldáte energie? Jak učíte klienty šetřit s energiemi? Kdy je pro ekonomy služba efektivní při současných cenách energií?”

Moderované představení domů na půl cesty (DPC) v Moravskoslezském kraji (MSK) podle zadané struktury

DPC Havířov

- Kapacita 8 osob
- Celorepubliková síť, financování přímo z dotace MPSV, klienty máme z celé ČR (Aktuálně 2 klienti: 1 z Havířova, 1 z Těrlicka)
- Máme 2 byty (pouze dvou pokojové) blízko centra města
- Personální zajištění: 1,5 SP
- Naše organizace má pobočku v Brně – klienti jsou tam mnohem aktivnější, vyřizují si živnostenské listy, dělají si řidičské průkazy, dodělávají si školy. Kompetence klientů v Havířově jsou na úplně jiné úrovni, řešíme jiná témata.

DPC Bruntál

- Kapacita 14 osob
- Klienty máme z celé ČR (aktuálně 2 z Bruntálu), obec zatím akceptuje, že máme klienty i odjinud
- Personální zajištění: 1,0 SP; 2,0 PSS; 1,0 vedoucí a 0,8 pracovníci recepce (pro více služeb, které naše organizace zřizuje v budově)
- Službu poskytujeme v jedné budově, pokoje jsou dvoulůžkové. Budova je umístěna ve vyloučené lokalitě města. Kromě naší služby je v budově poskytována také služba azylový dům pro rodiny a azylový dům pro jednotlivce.
- Ukončování služby – porušení pravidel, neplacení ubytování
- Klienti – někteří se vrací, někteří mezi DPC pendlují

DPC Frýdek-Místek

- Kapacita 9 osob
- Aktuálně a dlouhodobě máme lidi v pořadníku, jednáme o nástupu “co nejdříve”, okamžitě, ale také o nástupu v průběhu prázdnin
- Klienty máme z celé ČR, přednost dáváme těm, kteří jsou z Frýdku-Místku a okolí nebo z Moravskoslezského kraje (aktuálně 2 klienti jsou z F-M, 2 z dětského domova z F-M, i když mají bydliště jinde)
- Máme 3 byty
- Personální zajištění: 2 sociální pracovníci v úvazku 1,5

DPC Ostrava

- Kapacita 21 osob,
- Klienty máme z celé ČR, hlavně z našeho kraje (větší polovina je aktuálně z Ostravy)
- Máme 1 budovu (jednolůžkové nebo dvou lůžkové pokoje, 1x máme třílůžkový pokoj), budova je umístěna v centru Ostravy
- Personální zajištění: 1,0 SP; vedoucí je také SP; 5,0 PSS

DPC Třinec

- Kapacita 3 klienti
- Klienty máme z celé ČR, z Třince jich bývá málo, aktuálně žádný.
- Služba je poskytována v bytech (2 byty). Kdysi jsme poskytovateli službu v budově, kde byla rovněž poskytován azylový dům pro matky s dětmi. Evaluací služby došlo k přesunu služby do bytů. Ty jsou rekonstruovány a služba je nyní poskytována v garsoniéře a v jednom dvoulůžkovém pokoji
- Kromě DPC poskytuje naše organizace také azylový dům, máme dělené úvazky
- Personální zajištění: 0,08 vedoucí; 0,05 SP; 0,32 PSS (4 osoby) 2 osoby na DPP, kteří nám vykrývají dovolené, nemoci apod.

Zkušenost poskytování v domově a v bytech

- Máme různé zájemce
  - o Některý není připravený na to žít samostatně v bytě, je potřeba pravidelnější kontrola, jsou tam rizika sousedského spoluzití, pro ty je vhodnější pobyt v domě (budově), kde je služba 24 hodin.
  - o Pro některé jsou pravidla domovů svazující a je pro ně vhodnější podpora v bytech.
  - o Pokud je to „rizikovější“ klient, je v bytech nutná větší kontrola. Využíváme kontroly ohlášené i neohlášené.

Proč většina klientů službu nevyužívá delší dobu a odchází dříve?

Klienti dlouho nezůstávají, nedodržují pravidla, PROTOŽE:

- mají „bláhové“ představy o samostatném fungování v životě, mají představu, že „peníze rostou na stromě“.
- Rok od roku je to horší. Již při vstupu do služby jsou klienti na službu často nezralí. Pokud se vrací již po nějaké zkušenosti ze samostatného života, více si uvědomují, že je potřeba se snažit a být aktivnější.
- Mají velká traumata, která si s sebou nesou. „Bojují“ sami se sebou. Uniká jim, že je potřeba dělat malé praktické věci (práce, placení účtů), aby jim život neutekl mezi prsty.
- Nemají vzory, nemají se o co opřít, přichází z nefunkčního prostředí.
- Poprvé se setkávají s osobní zodpovědností.
- Jsou apatičtí, neví, co od života čekat.
- Stále častěji přichází s poruchami osobnosti, různými závislostmi, mají opatrovníky.
- Vnímám změnu u mládeže v celé společnosti, nejen u našich klientů. Zřejmě je absence pravidel a norem ve společnosti, ať už jdou z jakéhokoliv prostředí. Hledají únikové techniky z aktivního života.

PROTO: Odchází dříve, protože nedodržují pravidla služby, není naplňován individuální plán.

-

Opakované využívání služby

- Klienti využívají službu i opakovaně
- Měli jsme klientku, která přišla 3x, ale bylo to efektivní
  - o Poprvé přišla z dětského domova, dodělala si školu
  - o Podruhé si při pobytu u nás našla práci
  - o Aktuálně, kdy je u nás potřeby, řešíme zajištění vlastního bydlení
- Naší cílovou skupinou jsou mladí lidé, kteří stejně jako ostatní mladí lidé hledají různé životní cesty, chybují, měli by dostat více šancí...
- Klienti prochází napříč domy na půl cesty
- Ptáme se kudy prošli, nicméně není to pro poskytnutí služby určující.
- Nemáme žádná pravidla typu 3x a dost!
- I když přijde klient opakovaně, ušel mezitím kus cesty, a přichází třeba s něčím novým.

Výstup: shodujeme se, že jsme všichni otevření opakovaným pobytům. Předchozí pobyt není důvodem pro odmítnutí klienta.

Jak vypadá klient, který efektivně využil našich služeb?

- Ideální je, když klient odchází do vlastního bydlení a udržuje si práci.
- Najde si práci, bydlení, rodinu.
- Nemá dluhy nebo své dluhy řeší.
- Začne studovat, vyučí se.
- Začne si šetřit na bydlení.
- ...Ale když se podíváme na klienty při odchodu, tak u některých nám i stačí: U někoho je velký posun, že najde v životě nějaký režim a začne třeba ráno vstávat.
- U někoho je posun, když si vyřídí doklady, základní dávky hmotné nouze, zařídí si lékaře.
- V realu převažují spíše klienti, na které máme nižší nároky. Často je to ve vlnách, někdy je lepší období, a pak máme období, kdy máme ve službě „ležáky“.
- Úspěchem je každý člověk, kterého odkloníme od bezdomovectví.

Může efektivitu služeb poskytovaných v DPC ovlivnit fakt, odkud klient přichází?

Každý klient je individuální a má individuální schopnosti, ze zkušenosti lze nicméně zobecnit:

- Dětské domovy se výrazně posunuly a snaží se děti vést k větší samostatnosti.
- Výchovné ústavy jsou naprosto ústavní, režimová zařízení, kde mladí lidé nezískávají žádné návyky k samostatnosti. Se zátěžemi lidí se zde vůbec npracuje. (Jsou přímo v gesci Ministerstva školství a kraj zde má oproti dětským domovům minimální vliv).
- Klienti z dysfunkčních romských rodin umí více využívat dávky sociální pomoci.

Máte možnost využívat psychologa nebo jiných odborníků?

- Měli jsme, ale teď už nemáme. Psychiatra a psychologa si klienti hledají sami.
- V Bruntále – možnost využití adiktologa.
- V Havířově – dobrá zkušenost s nemocnicí, s ambulancí nebo s Krizovým centrem Ostrava.
- Ve Frýdku-Místku – dobrá spolupráce s místním CDZ.

Kdo je či není klient DPC? Minimální požadavky na klienta při vstupu do služby (prahovost)?

- Bereme všechny klienty, kteří splňují zákonnou povinnost.

- Minimální požadavky při vstupu do služby – potvrzení od lékaře (schopnost kolektivního soužití). Někteří zájemci vůbec nemají praktického lékaře. Spolupracujeme s lékaři, kteří jsou schopni pro ně vystavit potvrzení.
- Výchovné ústavy posílají do DPC člověka, protože dovršil plnoletosti a oni jej neměli kam umístit, ale byli zcela nemotivovaní. Museli jsme ústav skoro prosit, abychom s nimi vůbec mohli mluvit, než nastoupí do naší služby. Poskytování služby je pak bez efektu.
- Většina klientů přichází z pěstounských rodin nebo z ulice,
- Máme hodně klientů s duševním onemocněním, berou návykové látky,
- Někteří klienti přichází z léčení nebo zase odchází na léčení.
- Od testů na návykové látky jsme upustili. Pokud klient bere nějaké návykové látky a neplní jiné povinnosti, je vyhozen za nedodržování těchto pravidel, ale také se nám stalo, že jsme měli klienta, který „bral“, ale našel si práci, přítelkyni, bydlení a funguje.
- Do bytů k nám mohou klienti, kteří jsou alespoň trochu soběstační.
- Do budoucna chceme více pracovat se zájemci o službu s jejich motivací.
- Máme dobrou zkušenost se zaopatřovacím příspěvkem. Díky tomu, že klienti studují, dostanou peníze, zvýší si kvalifikaci a ještě si našetří na bydlení. Také mají povinnost spolupracovat s kurátorem – systém je provázanější.
- Studujícím prodlužujeme službu do 26 let, kdy je to možné.
- V DPC Ostrava – bariérovost budovy – schody

Zaopatřovací příspěvek u dětí přicházejících z rodin

Měli jsme negativní zkušenost s klienty, kteří chtěli studovat, přicházeli z dysfunkčních rodin a úřady práce jim nechtěly přispívat na studium s tím, že vyživovací povinnost má rodina. Když se nám takový zájemce objevil byl problém s financováním.

My jsme to řešili tak, že klient musel podat návrh na soud na výživné na rodiče. Potom úřad práce rozhodl, že dávku přizná, i přesto, že soud ani nezačal řízení. Musel být nicméně podán návrh na výživné.

Jak oslovujete nové klienty?

- Kapacita ve službách není naplněna.
- Oslovujeme kurátory, OSPODy, odbory školství ve městě, dětské domovy.
- Bereme všechny, kdo splňují zákonné podmínky.
- V rámci projektů jsme jezdili do domovů pro děti s programem, kdy si u nás mohly vyzkoušet samostatné bydlení přes prázdniny. Pak to někteří využili (Bruntál)
- Také jsme měli program pro mladé vězně, kteří opouštěli vězeňská zařízení (Bruntál).
- Někteří klienti neradi opouští města, na které mají vazby, a i když by pro ně někdy byl lepší dům na půl cesty v samostatném bytě (Frýdek-Místek), tak raději zůstanou v domově v Ostravě. Někdy si je navzájem předáváme.

Odchod ze služby při porušení pravidel

- Hrubé porušení – 1x a dost (agresivita, násilí, krádeže)
- Jemnější porušení (osoby v pokoji mimo návštěvní hodiny, večírky, kouření...)
  - o Hledáme cesty, aby se tyto situace vyřešily a klient nemusel odejít, je to dlouhý proces, stále je to trochu o výchově
  - o 5x a dost, ale mohou získat plusové body, píšeme zápisy o porušení, co není psáno není dáno

- U nás je kouření v bytech zakázáno, ale kontrolovat se to nedá. Noční návštěvy na jednolůžkových pokojích nevidíme. Pokud zjistíme porušení 3x = ukončení služby. Kontrolu může provádět pracovník pouze ve večerních časech – mimo pracovní dobu, v soukromém čase.
- S odměnami nepracujeme. Poslední audit nám je vytknul (sice v rámci jiného druhu služby/AD, ale uplatnili jsme to i u DPC) Navíc klienti věděli, že si budou moci porušení pravidel „vykoupit“, takže toho zneužívali. Máme domácí řád - 3 písemná napomenutí = ukončení služby.

Ne vždy je vše o pravidlech. Vnímáte, že by benevolentnost klienti zneužívali nebo obcházeli? NE!

Nejčastější důvody ukončení – nespolupráce, nízká motivace pro změnu, chybí návyky a rituály.

Vyžadujete ve službě kauci?

DPC Bruntál – nemáme, vznikají dlužníci

DPC Třinec – nemáme, vznikají dlužníci

DPC Ostrava

- Máme kauci 4600 Kč, mohou zaplatit na splátky, ale nějak to nevymáháme. Toto je většinou využíváno u klientů, kteří přichází z dětských domovů a mají finanční prostředky do startu.
- S klienty, kteří žádné finanční prostředky nemají, se domlouváme na nižší částce (a postupné měsíční splátce cca 300 Kč). Tato částka je vedena mimo “bydlení”.
- Kromě této částky si někteří klienti spoří/ukládají finanční prostředky navíc, aby měli našetřeno na vlastní bydlení až budou odcházet. Vše je řešeno individuálně v plánu s klientem.

DPC Frýdek-Místek – stejně jako Ostrava.

- Pokud mají klienti omezení, ukládáme celý zaopatřovací příspěvek na účet centra a chodí si pro peníze po malých dávkách. Depozitní účet je rozdělen na kauci a úschovu, pro kterou si mohou kdykoliv přijít. Využívají to hodně. Snažíme se je motivovat, aby si peníze dávali do úschovy.
- Pokud má klient opatrovníka, tak si chodí pro peníze k opatrovníkovi.
- Individuální systém hospodaření je popsán v individuálních plánech.
- Pokud je to člověk v hmotné nouzi, tak kauci nedáváme vůbec.

DPC Havířov – kauce 2000 Kč, pokud nejsou schopni, nevyžaduje se.

Jak řešíte nárůst cen energií?

DPC Bruntál – klienti mají limity, pracovník na konci každého měsíce chodí odečítat vodu, topení. Každý má svůj vodoměr a elektroměr a pokud překročí limit, tak zvýšené náklady doplácí. Tento princip je žádoucí také mj. proto, že zvýšený odběr uhradí ten, kdo zvýšený odběr provedl. Nedoplácí tak zvýšením záloh klienti po něm.

Třinec – dostali jsme pokyn šetřit, na bytech se to moc uhlídat nedá, spoluúčast klientů nemáme.

Frýdek-Místek – také měsíčně opisujeme stavy, v některých bytech jsou vany a ne sprchy. Objem spotřeby se asi nezvyšuje, ale ceny rostou neúměrně.

Víte kolik stojí provoz jednoho bytu / pokoje na měsíc? Máte tyto informace od ekonomů?

- Možná by nebylo od věci, aby tyto informace věděli i klienti, aby měli představu, jak je služba nákladná, jak náklady rostou.
- Pro klienty je to velmi těžce uchopitelné, v ústavech nebo v domovech byli zvyklí, že měli vše k dispozici, teplo i vodu. Snažíme se jim to vysvětlit, vždy je nejtěžší začátek ve službě.

Nevznikají problémy v soužití, pokud je více osob na jednom pokoji a platí společně? Ano, navzájem na sebe žalují, kdo nezhasl a jak se kdo dlouho koupal...

Na kolik máme možnost s klienty být v každodenních činnostech tak, aby se učili hospodařit při tom, co zrovna dělají? Není to jen o kontrole, ale o vedení a nácvikových činnostech v oblasti péče o domácnost, v rámci hospodaření s penězi aj.

Vzdělávací potřeby pracovníků

- Práce s psychiatrickými klienty, také Závislosti nebo Poruchy příjmu potravy
- Finanční gramotnost klientů
- Sdílení dobré praxe a zkušeností v realizaci sociálně terapeutických činností x přímé a nepřímé práce pracovníků x Individuální a skupinové práce s klienty a základních činností mezi sebou
- Stáže (zkušenosti)
- Precizace služby jako takové, pojmenování obrazu kvality a dobré praxe, jak vypadá klient, který úspěšně prošel službou Dům na půl cesty?
- Práce nad standardy kvality
- Případová práce – reflexe "čistoty druhu služby", vedení sociální práce, postupů zaměřených na řešení NSS klienta, týmové a multidisciplinární spolupráce

Jaké má mít pracovník DPC kompetence? Jsou jiné než v jiných službách?

Termíny a témata pro další setkání

Možná témata

- Potřebnost služby v jednotlivých městech. Zajímalo by nás, jak s touto službou a její potřebností pracují ostatní města, která tento druh služby nemají. Dnes nám vyšlo, že v kraji je aktuální kapacita v DPC 55 míst (lůžek). V Krajské síti sociálních služeb je aktuálně zahrnuto 47 lůžek v DPC. Propojenost světa školství (výchovné diagnostické ústavy, věznice) a domů na půl cesty.
- Financování a zadavatelská role poskytovatele x města x kraje?
- Pokud vás při konzultacích napadnou další potřebná témata, jsou vaše nápady vítány.
- A samozřejmě model služby :-)

Termíny dalších workshopů

- 10. 10. 2023
- 19. 3. 2024
- 22. 10. 2024